

87. SOHBET

İSLAM KARDEŞLİĞİ - 1

Çeşitli kardeşlikler vardır:

- Din kardeşliği,
- Aynı Ana-Baba'dan kaynaklanan kardeşlik,
- İş kardeşliği,
- Memleket kardeşliği,
- Yol kardeşliği,
- İnsan kardeşliği.

Burada esas kardeşlik " **Din Kardeşliği**" dir. Din ise, İslâm Dîni'dir.

Allah'a, Peygambere ve onların getirdiğini kalbiyle tasdik eden ve de diliyle ikrar eden mü'mindir. Allah mü'minleri kardeş îlân etmiştir. Hiçbir sebep İslâm'ın herhangi bir hükmünü inkâr etmedikçe kardeşliği bozmaya yetmez. Bu kardeşliği bozmak veya zedelemek ancak şeytanın ve adamlarının işine yarar.

1- İSLÂM KARDEŞLİĞİNİN GERÇEKLEŞMESİNİN ŞARTLARI

1. Hedef Birliği

Hedef iki kısımdır:

- Ana Hedef
- Ara Hedef

İslâmî bir cemaatin kendi içinde birlik ve beraberliği sağlayabilmesi için hem ana hedefte ve hem de ara hedefte birleşmesi gerekir. Fakat birden fazla cemaatin birlikteliği ise, ana hedefte birleşmeleriyle mümkün olur.

- Ana Hedef, Allah'ın rızasını kazanmaktır.
- Ara Hedefler ise;
  - a. Dünyevî
  - b. Uhrevî diye ikiye ayrılır.

Ara hedefler, ana hedefe ulaşmakta vasıta olmalıdır. Eğer bu böyle olmazsa, ara hedef, ana hedef gibi algılanır ve ana hedefe ulaşmaya engel olur.

2. Yol Birliği

Yolu da ikiye ayırmak gerekir.

- Ana yol
- Yan yol

Ana yol, herkesin ve bütün Ümmetin takip ettiği yoldur. Yan yol ise, bir veya birkaç cemaate ait olabilir.

Ana yol; usûl ve fûrû'da İslâm akîdesinin ve İslâm Fıkıhı'nın ana gövdesini oluşturan İcma'dır ki, bütün ümmetin takip ettiği yoldur. Fâtîha Sûresinde "**Sırat-ı Müstakîm**" olarak belirtilmiştir. Ara yolun şartı ise, ana yola uygun olup, zıt olmamasıdır.

3. Kültür Birliği

Kültürden maksat, İslâm kültürü ve İslâm'a ters düşmeyen çağın kültürüdür. İslâm kültürünün temeli vahiy'dir.

4. Anlayış Birliği

Anlayışın kaynağı sahih, yeterli ve isabetli ilimdir. Kültür birliği dediğimiz ilim birliği olursa, anlayış birliği hasıl olur. Anlayış birliği, davranış birliğine götürür.

5. Davranış Birliği

Davranış birliği, dayanışma ve sevgiyi, başarı ve eseri doğurmaktadır. Davranış birliği, güçlülük demektir.

2- İSLÂM KARDEŞLİĞİNİN DEVAMI VE KEMÂLİ İÇİN GEREKLİ ŞARTLAR

1. Müslümanların birbirleri üzerindeki haklara uyması;

H.z.Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurur:

خَمْسٌ نَجِبٌ لِلْمُسْلِمِ عَلَى أَخِيهِ رُدُّ السَّلَامِ وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ

- "Müslümanın Müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selâm almak, hastalanınca ziyaret etmek, cenazesine katılmak, dâvetine icabet etmesi ve aksırınca "yerhamükâllah" demesi."¹

Başka bir hadîs-i şerifte bu haklar altı olarak geçmektedir. Şöyle ki:

إِذَا لَقَيْتَهُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَإِذَا دَعَاكَ فَأَجِبْهُ وَإِذَا اسْتَنْصَحَكَ فَانصَحْ لَهُ وَإِذَا عَطَسَ فَحَمِدِ اللَّهَ فَسَمِّتْهُ وَإِذَا مَرِضَ فَعُدَّهُ وَإِذَا مَاتَ فَاتَّبِعْهُ

- "Karşılaştığında selam vermen, dâvet ederse icabet etmen, nasihat isterse nasihat etmen, aksırır da "el-hamdulillah" derse 'yerhamükâllah' demen, hastalanınca ziyaret etmen ve öldüğünde onu uğurlamandır."²

2. Müslümanların birbirlerini Allah için sevmeleri;

Müslümanları birbirine bağlayan manevî bağın temeli îmandır. İmanın tadını almalarının şartlarından birisi de birbirlerini Allah için sevmeleridir. H.z.Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurur:

ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَذَّفَ فِي النَّارِ

¹ Buhârî, Cenâiz 2, Müslim, Selâm 4

² Müslim, Selâm 5

- " Üç özellik vardır ki, bunlar kimde bulunursa o, îmanın tadını tadar. Allah ve Resûlünü herkesten fazla sevmek, sevdiğini Allah için sevmek, Allah kendisini küfürden kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmeyi ateşe atılmak gibi kerih görmek."³

Bir başka hadîs-i şerifte Hz.Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ إِمَامٌ عَادِلٌ وَشَابٌ نَشَأَ بِعِبَادَةِ اللَّهِ وَرَجُلٌ كَانَ قَلْبُهُ مُعَلَّقًا بِالْمَسْجِدِ إِذَا خَرَجَ مِنْهُ حَتَّى يَعُودَ إِلَيْهِ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ فَاجْتَمَعَا عَلَى ذَلِكَ وَتَفَرَّقَا وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ حَسَبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالَهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينَهُ

- "Başka bir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Allah, yedi (grup) insanı, arşın gölgesinde barındıracaktır;

- Âdil devlet Başkanı,
- Rabbine kulluk ederek temiz bir hayat içinde büyüyen genç,
- Kalbi mescitlere bağlı Müslüman,
- Birbirlerini Allah için sevip buluşmaları da ayrılmaları da Allah için olan iki insan,
- Tenhada Allah'ı anıp gözyaşı dökken kişi,
- Güzel ve mevkî sahibi bir kadının beraber olma (zîna) isteğine, 'ben Allah'tan korkarım' diye yaklaşmayan yiğit,
- Sağ elinin verdiği sol elinin bilemeyeceği kadar gizli sadaka veren kimse,"⁴

3. Kendisi için sevdiğini kardeşi için de sevmek, sevmediğini kardeşi için de sevmemek;

Hiz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

- "Sizden biriniz kendisi için sevdiği şeyi kardeşi için de sevmedikçe îman etmiş olmaz."⁵

İnsanlar birbirlerini üç derecede sever denmiştir.

- a. Kölesi kadar sever, ona malının fazlasını verir.
- b. Kendisi kadar sever, malının yarısını verir,
- c. Kendisinden daha fazla sever, kendisi muhtaç iken kardeşini kendisine tercih eder, hepsini ona verir.

4. Müslüman kardeşinin başına gelene üzülme;

Hiz. Peygamber (sav) şöyle buyurur:

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَرَاحُمِهِمْ وَتَوَادُّهِمْ، وَتَوَاصُلِهِمْ كَمَثَلِ الْجَسَدِ، إِذَا اشْتَكَى عَضُوٌّ مِنْهُ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ، بِالْحُمَى وَالسَّهْرِ

- "Mü'minler birbirini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerini korumakta bir vücuda benzerler. Vücudun bir organı hastalanınca diğer organlar da bu sebeple uykusuzluğa ve ateşli hastalığa tutulurlar."⁶

³ Buhârî, İman 9, Müslim, İman 67

⁴ Buhârî, Ezan 36, Tirmizî, Zühd 53

⁵ Buhârî, İman 7, Nesâî, İman 19

⁶ Buhârî, Edeb 27, Müslim, Birr 66

5. Müslüman kardeşinin ayıbını aramamak;

Akıllı adam kendi ayıbını görür. Eğer göremez de bir başkası ayıbını kendisine gösterirse, ayıbını kabullenir ve o ayıbı terketmeye çalışır. Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurur:

إِنَّكَ إِنْ اتَّبَعْتَ عَوْرَاتِ النَّاسِ أَفْسَدْتَهُمْ أَوْ كِدْتَ أَنْ تُفْسِدَهُمْ

-“Müslümanların ayıplarının, gizli durumlarının peşine düşer, araştırmaya kalkışırsan, onların ahlakını bozarsın veya onları buna zorlamış olursun.”⁷

Bir diğer hadîs-i şerifte de şöyle buyurur:

مَنْ عَيَّرَ أَخَاهُ بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَعْمَلَهُ

-“Kim kardeşini bir günah sebebiyle ayıplarsa o günahı işlemeyen ölmez.”⁸

Müslüman kardeşin ayıbını araştırmak değil, örtmek gerekir. Bu konuda Hz. Peygamber (sav), şöyle buyurur:

مَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

-“Kim bir müslümanın ayıbını örterse Allah da o kimsenin dünya ve ahiretteki ayıplarını örter.”⁹

6. Kardeşlerin arasını ıslah etmek;

Allah (c.c.) şöyle buyurur:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ*

-“Mü'minler ancak ve ancak kardeşlerdir. O halde ihtilâf eden kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki, O'nun merhametine nâil olasınız.”¹⁰

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

“Müslüman müslümanın (din) kardeşidir. Ona zulüm ve kötülük yapamaz; onu tehlikeye atamaz. Her kim kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun bir dileğini yerine getirir. Kim bir müslümandan bir sıkıntısını giderirse Allah da buna karşılık Kıyâmet gününün sıkıntılarından birini giderir. Bir müslümanın ayıbını örtenin Kıyâmet günü Allah ayıbını örter.”¹¹

Alınacak Dersler

- 1- Asıl kardeşlik din kardeşliğidir.
- 2- İslami bir cemaatin birlik ve beraberliği, cemaati oluşturan fertlerin ana ve ara hedefte birleşmesiyle mümkündür.
- 3- Bütün çalışmalarımızı, Allah'ın rızasını kazanmayı hedef alarak yapmalıyız.
- 4- Müslümanlar, birbirlerini Allah için sevmeli, kardeşlik hukukuna dikkat etmeli, birbirlerinin kusur ve noksanlıklarını araştırmamalıdır.

⁷ Ebû Dâvûd, Edeb 37

⁸ Tirmizî, Sıfatu'l-Kiyâme 53

⁹ Buhârî, Mezâlim 3, Müslim, Birr 58

¹⁰ Hucurât suresi, 10. ayet

¹¹ Riyazü's-Sâlihîn, C.2, sh.194

5- Dargınları barıştırmalı, kardeşlerin arasını ıslah etmelidir.

İslâm, bütün renkleri tek renkte birleştiren,

Ve kâinâtı aynı hevenkte birleştiren. (N.Fazıl Kısakürek)

Bu hafta

- 1- Hucurât suresinin 10. ayetini ezberleyelim.
- 2- Bu ayetin tefsirini okuyalım.
- 3- Kardeşlerimize karşı davranışlarımızı gözden geçirelim.